

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 6

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TEMA **(30 bodov)**

Napíšte na skúškový hárok zodpovedajúce písmeno správnej odpovede pre každé z nižšie uvedených zadaní. Pri každom zadaní je správna len jedna zo štyroch uvedených možností.

- Vo filozofii problematika zmyslu života je v súvzťažnosti s:
  - politickou autoritou
  - ľudským poslaním
  - postačujúcou podmienenosťou
  - verejnou autoritou
- Medzi morálne teórie sa zaraďuje:
  - eudaimonizmus
  - empirizmus
  - romantizmus
  - perspektivizmus
- Príkladom aplikovaného etického problému je:
  - determinácia príčiny a následku
  - determinácia absolútneho času
  - trest smrti
  - trest za lúpež
- Sociálno-politická sloboda predstavuje hodnotu jedného z nasledovných politických režimov:
  - totalitných
  - autoritatívnych
  - rozvadených
  - demokratických
- Zmysel života je v súvzťažnosti s jednou z nasledovných otázok:
  - Čo predstavujú synteticko-apriórne súdy?
  - Priestor je absolútny alebo relatívny?
  - Šťastie je ideálom alebo ho možno uskutočniť bezprostredne?
  - Čo je zdrojom poznania?
- Spoločensko-politická zodpovednosť (responsabilita) môže byť osvojená človekom v prípade, že tento je:
  - donútený
  - slobodný
  - politicky apatický
  - neschopný rozhodovať, iracionálny
- Nie** predstavuje problém aplikovanej etiky:
  - potrat (abort)
  - eutanázia
  - klonovanie
  - pravda

8. Spoločensko-politická sloboda je centrálnou témou analýzy v diele:
- Imm. Kanta
  - J. St. Milla
  - R. Descarta
  - L. Blagu
9. Centrálnym konceptom deontologickej etiky je:
- povinnosť
  - utilita
  - rozkoš
  - empirizmus
10. V rámci politickej filozofie spoločensko-politická zodpovednosť je konceptom, ktorý sa nachádza v súvislosti s:
- názorom na hrubý domáci produkt
  - individuálnou slobodou
  - pravdou, po ktorej báda skupina výskumníkov
  - názorom na globálne otepľovanie

II. TÉMA (30 bodov)

A. V ľavej kolónke sú uvedené koncepty špecifické morálnej filozofie a v pravej kolónke sú očíslované pravdivé výroky vzťahujúce sa na špecifické koncepty morálnej filozofie. Na skúškový hárok napíšte správne asociácie medzi každým písmenom z ľavej kolónky a zodpovedajúcim číslom v pravej kolónke.

a. Aplikovaná etika	1. Je názor presadzovaný Imm. Kantom.
b. Hedonistická etika	2. Považuje, že morálna hodnota určitej činnosti je podmienená predídením bolesti a prítomnosťou rozkoše, slasťi.
c. Deontologická etika	3. Nastoľuje kontroverzné problémy s morálne explicitným charakterom.
d. Eudaimonistická etika	4. Odvodzuje morálne princípy z analýzy náhodných činov.
	5. Považuje, že morálna hodnota činností je podmienená - determinovaná racionálne duchovnou činnosťou.

16 bodov

B. Argumentujte, v rozsahu cca. 10 riadkov, v prospech alebo proti téze, podľa ktorej *pozitívne diskriminovanie je najlepšou cestou pri zabezpečovaní rovnakých oportunit/vymožeností*.

8 bodov

C. Vytvorte príklad, prostredníctvom ktorého zdôraznite úlohu/dôležitosť slobody vyjadrovania a slobody názorov v demokratickej spoločnosti.

6 bodov

III. TÉMA (30 bodov)

A. Pozorne prečítajte uvedený text:

Kedže úplná rovnosť a nerovnosť sú nespravodlivými voči jednotlivcom, ktorí nie sú úplne rovní alebo úplne nerovní len z určitého hľadiska, všetky ústavy v ktorých rovnosť a nerovnosť sú založené na takomto type podkladov sú nevyhnutne nespravodlivými, skorumpovanými ústavami.
(Aristotel, *Politika*)

Zodpovedajte nasledujúce požiadavky:

- Uveďte filozofickú tézu, na ktorú sa vzťahuje uvedený text. **4 body**
- V rozsahu pol strany, zdôraznite jednu súvislosť medzi pojmami *procedurálna spravodlivosť* a *rovnosť šanci*, použijúc uvedené pojmy vo filozofickom zmysle. **10 bodov**
- Vyjadrite osobný názor vzťahujúci sa na aktuálnosť filozofickej perspektívy predstavenej v danom texte. **6 bodov**

B. Vychádzajúc z toho, že v ponímaní L. Blagu *človek je naozaj v zajatí tvorivého osudu v tom najčarovnejšom zmysle*:

- V rozsahu 5 riadkov, argumentujte v prospech filozofickej myšlienky/tézy prezentovanej v uvedenom výroku. **6 bodov**
- Konkrétnym príkladom spresnite spôsob akým človek presahuje, preklenie *horizont jestvovania v dočasnosti a pre bezpečnosť*. **4 body**